

การเข้าถึง Abstract/ Fulltext ของบทความวิชาการไทย
ผ่าน OPAC ของสำนักฯ
The Access to Thai Academic Articles through LRC's OPAC

ภชิสสา กุลกาญจนภิบาล, พรทิพา ณ นคร

สำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
email: porntipa.n@psu.ac.th

บทคัดย่อ

ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตส่งผลให้รูปแบบการเผยแพร่วารสารเกิดการเปลี่ยนแปลง ทำให้ผู้รับบริการสามารถสืบค้นและเข้าถึงบทความวารสารจากฐานข้อมูลหรือแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ผ่านเว็บไซต์หรือผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ด้วยความสะดวกและรวดเร็ว ประกอบกับปัจจุบันได้มีการพัฒนาระบบวารสารไทย (ThaiJO) ขึ้น ด้วยเหตุดังกล่าว สำนักฯ จึงไม่มีความจำเป็นต้องทำดัชนีวารสารจำนวน 174 รายชื่อ จากทั้งหมด 281 ชื่อ เนื่องจากผู้รับบริการสามารถสืบค้นวารสารและเข้าถึง/ดาวน์โหลด Abstract/Fulltext บทความได้จากฐานข้อมูลวารสารไทย รวมทั้งแหล่งอื่น ๆ ที่ให้บริการในลักษณะเว็บไซต์ของวารสารโดยตรง นับเป็นการประหยัดเวลา ประหยัดงบประมาณ และประหยัดกำลังคน ดังนั้น สำนักฯ ควรประชาสัมพันธ์และให้การศึกษาแก่ผู้ใช้เกี่ยวกับการสืบค้นวารสารผ่าน OPAC อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ รวมถึงประเมินการใช้และประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการเพื่อปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

คำสำคัญ

การเข้าถึงบทความ โอแพค ฐานข้อมูล ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย ระบบฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์กลาง

ABSTRACT

The advancement of internet technology has changed the way journals are distributed. It enabled everyone to search, access the journal articles or other resources through websites or computer networks in a fast and convenient way. In addition, the development of Thai Journal Online (ThaiJO) system has resulted the unnecessary of indexing some of 174 journals out of 281 journals handled in the library. This is because those journals are available online and can be search and access the abstract/Fulltext through the ThaiJO system, as well as the journal's website. This significantly reduces the time, cost, and manpower. To aid the

efficient use, librarians should introduce and educate the patron to search the journal through library OPAC as well as evaluate this new approach for further improvement.

Keyword

Access, OPAC, Database, TCI, ThaiJO

บทนำ

สำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร จัดทำดัชนีวารสารภาษาไทย ด้วยระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ALIST เพื่อให้ผู้รับบริการสามารถสืบค้นแหล่งข้อมูล/ รายละเอียดทางบรรณานุกรมได้อย่างสะดวก ถูกต้อง และครบถ้วน ซึ่งทำให้ผู้รับบริการสามารถเข้าถึงตัวเล่มวารสารได้สะดวกและรวดเร็ว แต่ด้วยความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและรูปแบบการเผยแพร่วารสารที่เปลี่ยนไป ทำให้ลักษณะ/ บทบาทของห้องสมุดยุคใหม่เกิดการเปลี่ยนแปลง ผู้รับบริการสามารถใช้สารสนเทศร่วมกันผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทำให้พฤติกรรมการใช้ตลอดถึงรูปแบบความต้องการสารสนเทศของผู้รับบริการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย จะเห็นว่าปัจจุบันวารสารอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาทดแทนการเผยแพร่เนื้อหาแบบดั้งเดิมที่ผู้รับบริการสามารถเข้าผ่านทางเว็บไซต์หรือผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อสืบค้นบทความวารสารและสามารถเข้าถึง/ ดาวน์โหลด Abstract/Fulltext ได้อย่างสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น โดยขณะนี้ประเทศไทยมี Thai Journal Online (ThaiJO) ซึ่งรวบรวมวารสารวิชาการที่จัดพิมพ์ในประเทศ ทั้งสาขาวิทยาศาสตร์/ เทคโนโลยี สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รวมถึงฐานข้อมูลTCI ได้รวบรวมผลงานวิจัยและผลงานวิชาการต่าง ๆ ที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการไทย ทั้งสาขาวิทยาศาสตร์/ เทคโนโลยี สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์อีก 776 รายชื่อ ซึ่งพบว่าร้อยละ 98 อยู่ในรูปแบบการเผยแพร่เป็นวารสารแบบเปิด (Open Access) เข้าถึงได้โดยเสรี (ชาติรี วงษ์แก้ว, 2561 : 80) และมีส่วนหนึ่งที่ใช้ระบบ Thai Journal Online (ThaiJO) ซึ่งฐานข้อมูลนี้ได้รับการพัฒนาจนสามารถสืบค้นผลงานวิจัยและผลงานวิชาการได้ นอกจากนี้ ยังมีแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ที่ให้บริการในลักษณะเว็บไซต์ของวารสารโดยตรง ผู้รับบริการสามารถใช้ประโยชน์จากการเข้าถึงได้โดยเสรี ซึ่งพบว่าในปัจจุบันมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี ทั้งวารสารที่เกิดขึ้นใหม่และวารสารที่มีอยู่เดิม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่แบบไม่จำกัดสิทธิการเข้าถึง ผู้รับบริการสามารถเข้าถึง/ ดาวน์โหลด Abstract/Fulltext บทความได้ ผู้รับบริการควรได้ใช้ประโยชน์จากการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวตามสิทธิ์ที่พึงได้ เพื่อจะได้สร้าง/ พัฒนาผลงานอันก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการและเกิดประโยชน์ต่อสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์

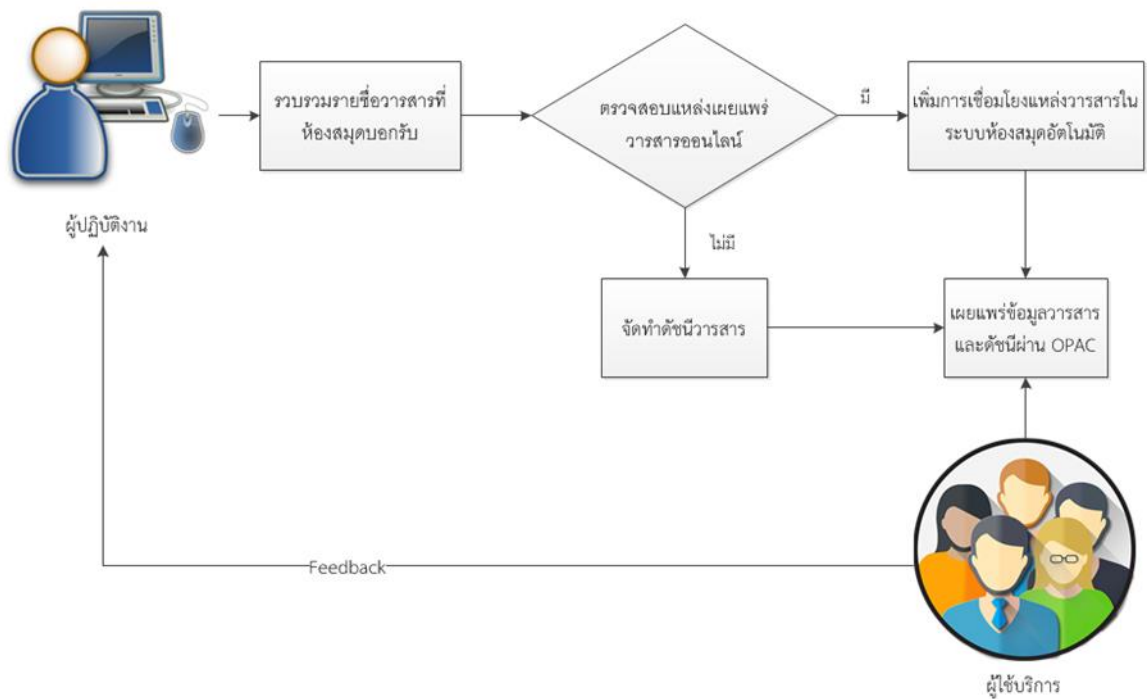
1. เพื่อให้ทราบจำนวน/ รายชื่อวารสารของสำนักฯ ที่ผู้รับบริการสามารถเข้าถึง/ ดาวน์โหลดAbstract/ Fulltext ของบทความได้
2. ผู้รับบริการสามารถเข้าถึง/ ดาวน์โหลด Abstract/Fulltext ของบทความได้จากการสืบค้นชื่อวารสารผ่าน OPAC ของระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ALIST

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ

สำนักฯ แบ่งระยะเวลาการดำเนินงาน เป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 เมื่อปีงบประมาณ 2559 บรรณารักษ์วิเคราะห์ ฝ่ายพัฒนาระบบสารสนเทศ เริ่มโครงการนำร่องตรวจสอบความซ้ำซ้อนของรายชื่อวารสารภาษาไทยที่ทำดัชนีกับฐานข้อมูล TCI เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารในการพิจารณา/ ตัดสินใจในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดทำดัชนีวารสารของสำนักฯ

ระยะที่ 2 ปีงบประมาณ 2560 ขยายขอบเขตโครงการนำร่องของปี 2559 ดังกล่าวข้างต้น รับผิดชอบโดยบรรณารักษ์วิเคราะห์ จำนวน 7 คน ดำเนินการตรวจสอบวารสารเพิ่มเติมทั้งใน ฐานข้อมูล TCI ฐานข้อมูล ThaiJO และเว็บไซต์ของวารสารโดยตรง พร้อมเผยแพร่วารสารออนไลน์ ดังแผนภาพที่กระบวนการ และมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

ภาพที่ 1 กระบวนการปฏิบัติงาน

1. รวบรวมรายชื่อวารสารภาษาไทยที่ทำดัชนี เรียงตามลำดับอักษร ไว้บน Google drive
2. นำแต่ละรายชื่อตรวจสอบ/ ค้นหา URL ที่สามารถเข้าถึง/ ดาวน์โหลด

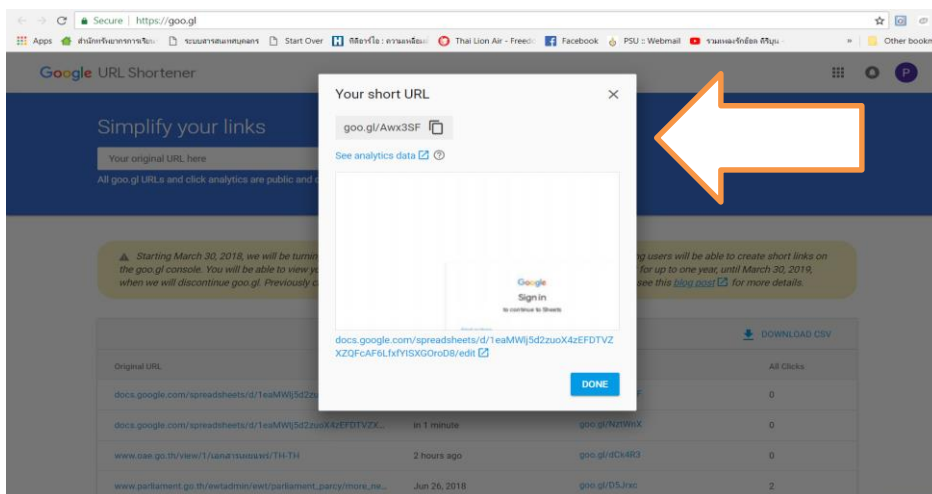
Abstract/Fulltext ของบทความได้กับรายชื่อวารสารในระบบฐานข้อมูล ดังนี้

- 2.1 ฐานข้อมูล ThaiJO <https://www.tci-thaijo.org/index.php>
- 2.2 ฐานข้อมูล TCI http://www.kmutt.ac.th/jif/public_html/index.html
- 2.3 หน่วยงานอื่น ๆ ที่มีเว็บไซต์ของวารสารโดยตรง เช่น
  - 2.3.1 น.ส.พ.กสิกร ของกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

<http://www.doa.go.th/kasikorn/index.html>

3.1.3 คลิก Shorten URL แสดงผลดังภาพที่ 4 ตามครีชี

ภาพที่ 4 ผลลัพธ์จากการคลิก Shorten URL

4. Log in เข้าโมดูล Catalog ของระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ALIST

4.1 นำ URL จากข้อ 3 เพิ่มข้อมูล Tag 856 |z และ |u ในระเบียบวารสารรายชื่อที่สามารถเข้าถึง/ ดาวน์โหลด Abstract/Fulltext นั้น ๆ ได้ ดังตัวอย่างการลงรายการต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

Tag 856 4# #zAbstrac/Fulltex#uhttp://www.doa.go.th/kasikom/index.html

ตัวอย่างที่ 2

Tag 856 4# #zAbstrac/Fulltex#uhttp://journal.agri.cmu.ac.th/ เป็นต้น กรณีค้นหา URL ได้มากกว่าหนึ่งแหล่ง สามารถเพิ่ม Tag 856 ได้ เนื่องจาก Tag 856 เป็น Repeatable ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

Tag 856 4# #zAbstrac/Fulltex#uhttps://www.tci-thaijo.org/index.php/KMUTT

Tag 856 4# #zAbstrac/Fulltex#uhttp://www.kmutt.ac.th/rippcc/online.htm

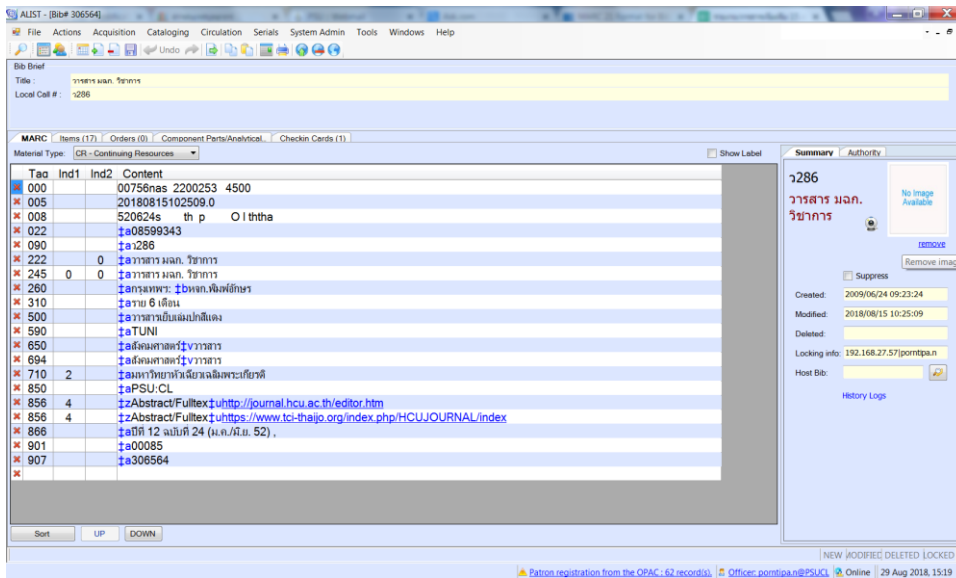
ตัวอย่างที่ 2

Tag 856 4# #zAbstrac/Fulltex#uhttps://www.tci-thaijo.org/index.php/gskku/index

Tag 856 4# #zAbstrac/Fulltex#uhttps://journal.gs.kku.ac.th/ เป็นต้น

4.2 Save ข้อมูล

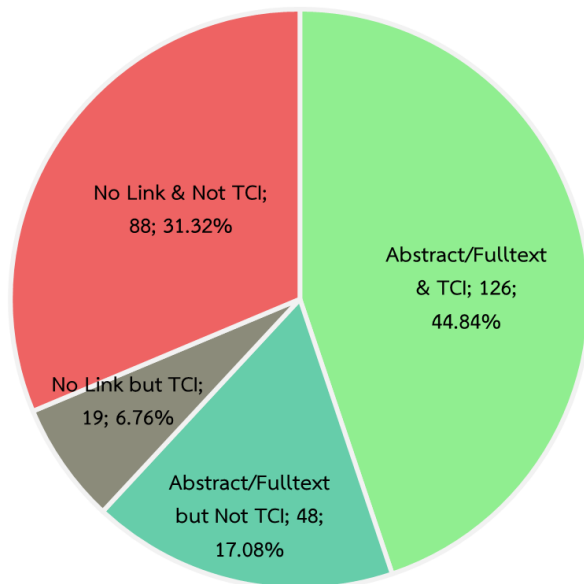
4.3 แสดงผลรายละเอียด ดังภาพที่ 5 ตัวอย่างข้อมูลระเบียบวารสาร

ภาพที่ 5 ตัวอย่างข้อมูลระเบียบวารสารที่มี Tag 856 ในโมดูล Catalog

ผลการศึกษา อภิปรายผล ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

ภาพที่ 6 แผนภูมิแสดงร้อยละของวารสารที่ได้รับการตรวจสอบการเข้าถึง Abstract/ Fulltext

1. จากการศึกษา พบว่า จำนวน/ รายชื่อวารสารที่สำนักฯ ทำดัชนี ทั้งหมด 281 รายชื่อ มีจำนวน/ รายชื่อวารสารที่ผู้รับบริการสามารถเข้าถึง/ ดาวน์โหลด Abstract/ Fulltext ของบทความจากระบบฐานข้อมูล ThaiJO ฐานข้อมูล TCI และแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ที่ให้บริการในลักษณะเว็บไซต์

ของวารสารโดยตรง จำนวน 174 รายชื่อ คิดเป็นร้อยละ 61.92 แบ่งเป็นวารสารที่ผ่านเกณฑ์คุณภาพที่ของ TCI จำนวน 126 รายชื่อ และไม่มีรายชื่อในฐานข้อมูล TCI จำนวน 48 รายชื่อ ห้องสมุดจึงนำข้อมูลที่ได้สำรวจมาดำเนินการเพิ่ม Tag 856 เพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงฉบับออนไลน์และยกเลิกการจัดทำดัชนีวารสารดังกล่าว นับว่าช่วยประหยัดเวลา ประหยัดกำลังคน และประหยัดงบประมาณอีกด้วย ซึ่งรูปแบบการให้บริการทั้งสอง (แบบฐานข้อมูลออนไลน์และลักษณะเว็บไซต์ของวารสารโดยตรง) นับว่าเป็นประโยชน์ต่อผู้รับบริการสูงสุด เนื่องจากการให้บริการบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่สะดวกและรวดเร็ว โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย สำคัญๆ จึงพิจารณายกเลิกการจัดทำวารสารทั้ง 174 รายชื่อ

สำหรับวารสารที่ไม่มีการเผยแพร่ฉบับออนไลน์จำนวน 107 รายชื่อ แบ่งเป็นวารสารที่ผ่านเกณฑ์คุณภาพที่ TCI จำนวน 19 รายชื่อ และไม่มีรายชื่อในฐานข้อมูล TCI จำนวน 88 รายชื่อ ห้องสมุดพิจารณาจัดทำดัชนีวารสารต่อ ยกเว้นอาจจะมีการพิจารณาเพิ่มเติม โดยใช้หลักเกณฑ์การคัดเลือกวารสารจาก ขบอ. เช่น วารสารที่ไม่ได้รับอย่างสม่ำเสมอ วารสารที่เลิกพิมพ์ เป็นต้น

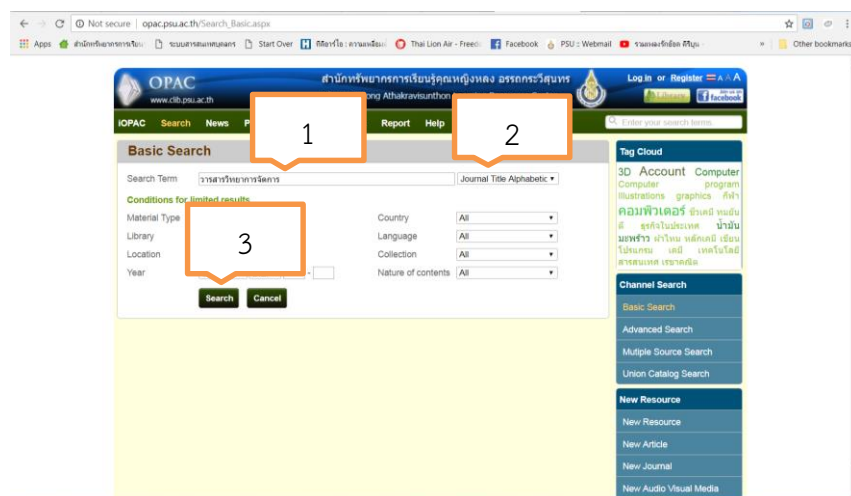
นอกจากนี้ ผู้รับบริการสามารถสืบค้นวารสารชื่ออื่น ๆ เพิ่มเติมได้จากฐานข้อมูล TCI และระบบฐานข้อมูล ThaiJO ที่ได้รวบรวมผลงานวิจัยและผลงานวิชาการต่าง ๆ มากมายที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ ทั้งสาขาวิทยาศาสตร์/ เทคโนโลยี สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยเข้าผ่านเว็บไซต์สำนักฯ <https://clib.psu.ac.th> เลือกเมนู E-Resources เลือก TCI หรือ ThaiJO

2. ผู้รับบริการสามารถเข้าถึง/ ดาวน์โหลด Abstract/ Fulltext ของบทความได้จากการสืบค้นชื่อวารสารผ่าน OPAC ของระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ALIST ตามขั้นตอน ดังนี้

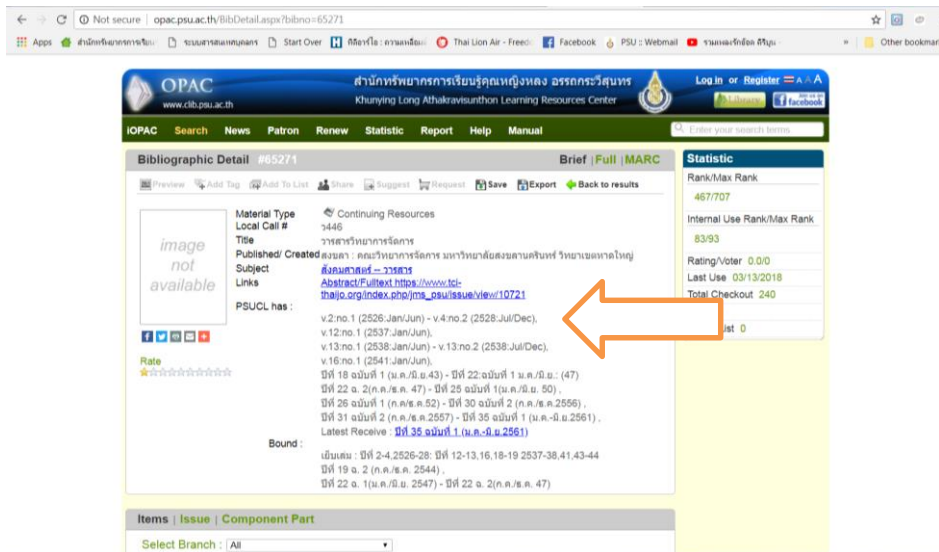
2.1 หน้าจอ OPAC ใส่ชื่อวารสารที่ต้องการสืบค้น ตามหมายเลข 1 เลือกขอบเขตการค้นหา ตามหมายเลข 2 คลิก Search ตามหมายเลข 3 ดังภาพที่ 7

2.2 แสดงรายการที่สืบค้น ดังภาพที่ 8 และคลิก Link ตามศรชี้

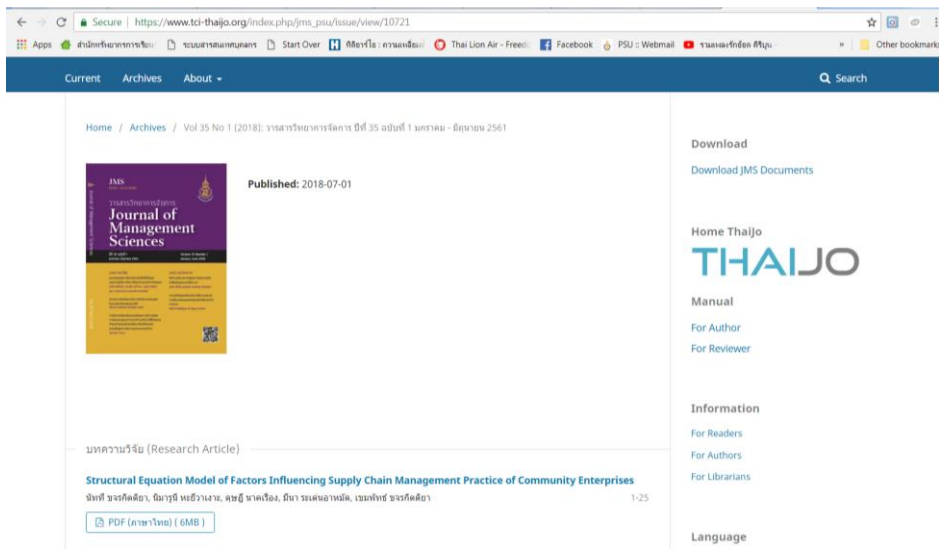
2.3 แสดงผลวารสารที่ผู้รับบริการต้องการเข้าถึง/ ดาวน์โหลด Abstract/ Fulltext ดังภาพที่ 9

ภาพที่ 7 ใส่ชื่อวารสารที่ต้องการสืบค้นจากหน้าจอ OPAC

ภาพที่ 8 แสดงรายการผลการสืบค้นจากชื่อวารสาร

ภาพที่ 9 แสดงผลวารสารที่ผู้รับบริการต้องการเข้าถึง/ ดาวน์โหลด Abstract/Fulltext

การเข้าถึง/ ดาวน์โหลด Abstract/ Fulltext ของบทความได้อย่างสะดวกและรวดเร็วนั้น นับว่าเป็นประโยชน์และทำให้เกิดการใช้ผลงานอย่างแพร่หลาย ผู้เขียนจะได้รับการอ้างอิงมากขึ้น ซึ่งปัจจุบันสถาบันการศึกษาและสถาบันวิจัยในประเทศไทยเริ่มตระหนักถึงความสำคัญในการเผยแพร่ผลงานของบุคลากรในสังกัดให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณชนด้วยการเผยแพร่ในแหล่งที่สาธารณชนสามารถเข้าถึงได้และไม่เสียค่าใช้จ่าย ดังนั้นสำนักฯ ควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้รับบริการทราบในหลาย ๆ ช่องทาง เช่น เว็บไซต์ จดหมายข่าวออนไลน์ของสำนักฯ (Library2U) และสื่อสังคมออนไลน์ เป็นต้น รวมทั้งการให้การศึกษาแก่ผู้ใช้ในการสืบค้นผ่านฐานข้อมูล TCI ฐานข้อมูล ThaiJO และการสืบค้นวารสารผ่าน OPAC ของระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ALIST อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ จากนั้นจึงเก็บสถิติ

แล้วประเมินผลการใช้และประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการโดยนำเทคโนโลยี QR Code (Quick Response Code) ช่วยอำนวยความสะดวกต่อการเข้าถึงวารสารฉบับออนไลน์ และใช้ในการประเมินต่อไป

รายการอ้างอิง

ชาตรี วงษ์แก้ว. (2561). วารสารวิชาการภาษาไทยกับการเข้าถึงแบบเสรี. *วารสารห้องสมุด*, 62(1), 68-84.

ลักษณะ เถาว์ทิพย์. (2556). วารสารที่ไม่จำกัดสิทธิการเข้าถึง: มุมมองของสำนักพิมพ์. *วารสารบรรณศาสตร์ มศว*, 6(2), 118-123.

ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย. (2561). เข้าถึงได้จาก http://www.kmutt.ac.th/jif/public_html/index.html

RRZEicons. (2009). *People icons*. [digital image] Retrieved from <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:User-expert.svg>